

**Szkoła Podstawowa nr 42 z Oddziałami Integracyjnymi
im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego**

ul. Balkonowa 4, 03 – 329 Warszawa
telefon 22 811 58 43; 22 675 83 44; 22 675 83 48
email sekretariat.sp42@eduwarszawa.pl
strona internetowa www.sp42targowek.eduwarszawa.pl

Logopedyczne zabawy grupowe

Artykuł poświęcam głównie nauczycielom i wychowawcom szkolnym i przedszkolnym. Może okazać się pomocny ☺.

Mowa w dużej mierze wpływa na ogólny rozwój dziecka i jego osiągnięcia w nauce. Ogromną rolę w procesie kształtowania mowy dziecka odgrywają rodzice i najbliższe otoczenie. Dlatego logopedzi i nauczyciele są tak ważni, bowiem poprzez wspólne zabawy dźwiękonaśladowcze, śpiewanie piosenek odgrywają duże znaczenie we wspomaganiu i rozwoju mowy.

Grupowe zajęcia logopedyczne skierowane są głównie do uczniów klas najmłodszych. Podczas takich zabaw ćwiczą swój aparat artykulacyjny, czyli język, wargi, żuchwę, podniebienie miękkie, biorą udział w zabawach dźwiękonaśladowczych, ćwiczą i doskonalą swój słuch zarówno fizyczny jak i fonematyczny, wykonują ćwiczenia oddechowe, wzbogacają swój słownik zarówno bierny jak i czynny.

Celem logopedycznych zabaw jest zapobieganie powstawaniu zaburzeń mowy dziecka oraz stymulowaniu jego rozwoju w taki sposób, aby potrafiło prawidłowo porozumiewać się z otoczeniem, a także rozbudzenie ciekawości aktywnością słowną, i wdrożenie dzieci do praktycznego wykorzystania nawyków poprawnej wymowy przyswojonej w toku ćwiczeń oraz doskonalenie wymowy już ukształtowanej.

Wobec powyższego zadaniem grupowych zabaw logopedycznych jest doprowadzenie do usprawnienia rozwoju językowego, a mianowicie:

- wykształcenie postawy komunikacyjnej,
- usprawnienie motoryki i koordynacji narządów artykulacyjnych,
- utrwalenie poprawnego wzorca artykulacyjnego,
- utrwalenie funkcji mających wpływ na rozwój mowy (pamięci, koncentracji, percepcji słuchowej, wzrokowej, ruchowej i myślenia),
- rozwijanie zasobu słownictwa i umiejętności budowania wypowiedzi poprawnych pod względem gramatycznym.

Należy pamiętać, aby realizacja zabaw przebiegała w pogodnej, zachęcającej atmosferze. Oto propozycje ćwiczeń do wyboru:

Ćwiczenia ortofoniczne:

1. Zabawa pt. Wiosenny spacer – dzieci poruszają się zgodnie z akompaniamentem do marszu, biegu, podskoków. W przerwie prowadzący rytmituje słowo „wiosna” stosując różną dynamikę i tempo.
2. Zabawa pt. Przyjście wiosny na łąkę - wiosna (prowadzący) wędruje między dziećmi dotyka je różdżką i zamienia w owady. Rozdaje dzieciom znaczki z obrazkiem owada. Następnie zaprasza owady do lotu. Na zakończenie owady urządzą koncert.
3. Zabawa pt. Pszczoły – dzieci pszczoły stoją w umówionych miejscach pod ścianą – tu są ule. W trakcie muzyki pszczoły wylatują z uli i latają w różne strony zbierając pyłek z kwiatów. Na przerwę w muzyce z głośnym brzęczeniem (bzzzzzz) wracają do ula. W ulu brzęczą bardzo cichutko.
4. Zabawa pt. W lesie - dzieci zostają podzielone na trzy grupy zwierząt leśnych: zające, wiewiórki i ptaki. Każdą grupę zwierząt wywołuje inny akompaniament rytmiczny. Dzieci, które usłyszą swój rytm biegają po sali naśladowując wybrane zwierzę, następnie zmiana rytmu i następna grupa naśladuje zwierzęta.
5. Zabawa pt. Wróble – podskoki obunóż w miejscu z jednoczesnym dźwiękowym naśladowaniem ćwierkania.

Ćwiczenia słuchu fonematycznego:

1. Odtwarzanie w układzie przestrzennym wystukanego rytmu. Dziecko otrzymuje do dyspozycji kilka klocków. Osoba prowadząca ćwiczenia wystukuje określony rytm, a zadaniem dziecka jest ułożenie klocków odpowiednio do tego rytmu.
2. Zabawa pt. Pogoda – na dźwięk „szuuuu” dzieci naśladują wiatr wymawiając „szuuuuu”, na dźwięk „plum” naśladują deszcz podskakując jak kropelki i wymawiają „plusk”, na dźwięk „lala lala” dzieci zamieniają się w lale i wymawiają „lala la”.
3. Rozpoznawanie nazwy obrazka na podstawie pierwszej głoski. Dzieci mają przed sobą ilustracje. Osoba prowadząca wypowiada odpowiednią głoskę. Każde z dzieci sprawdza czy ma obrazek.
4. Wydzielanie ostatniej głoski z obrazka (zadanie takie samo jak powyżej).

5. Różnicowanie głosek poprzez wskazywanie obrazków, rysowanie, wycinanie (np. które zwierzę wydaje dany odgłos: wąż ssssss.....mucha bzzzzz.....)

Ćwiczenia logorytmiczne:

1. Zabawa muzyczna „lampa – nos” ze wskazaniem wysokości dźwięków. Prowadzący gra albo śpiewa dźwięki: wysokie, niskie. Kiedy gra dźwięk wysoki dzieci pokazują lampę, a kiedy dźwięk niski dzieci pokazują nos.
2. Rytmiczne powtarzanie tekstu na zasadzie echa: zi – ma zi – ma zi – ma, pa – da pa – da pa – da śnieg ja – dę ja – dę w świat sa – nia – mi itd.
3. Rytmiczne powtarzanie tekstu ze zmienną intonacją.
4. Zabawa ruchowa „Sanki” – dzieci ustawiają się w kole, formują sanki, mówią lub śpiewają piosenkę i biegną po okręgu koła. Na zakończenie każdej zwrotki zatrzymują się, odwracają się do siebie twarzami i klaszczą w dłonie partnera.
5. Zabawa pt. „Na łące” – dzieci podzielone na trzy grupy: świerszcze, żaby, pszczoły stoją w luźnej gromadce. Każda grupa wywoływana jest do poruszania innym akompaniamentem. Na dany sygnał np.: klaskanie świerszcze biegną i wydają głosy „cyk cyk cyk” a pozostałe dzieci kucają. Potem zmienia się sygnał np. uderzanie w bębenek i żaby wołają „kum kum rech rech”i skaczą. Trzeci sygnał np. gwizdek i odzywają się pszczoły „bzzzz, bzz”.

Ćwiczenia oddechowe

1. Zabawa oddechowa „Liście” – osoba prowadząca kładzie na podłodze wycięte z kartonu drzewo. Na nim umieszcza kolorowe papierowe liście. Poleca dzieciom, by je zdmuchnęły. Zwracamy uwagę na prawidłowy tor oddechowy: wdech nosem, wydech ustami).
2. Zabawa „Gołąbki” - wręczamy dzieciom wykonane z papieru gołąbki zawieszane na nitce (origami). Osoba prowadząca prosi, aby dzieci nauczyły fruwać swoje ptaki, dmuchając na nie. Wdech nosem, wydech ustami.
3. Zabawa „Aniołki” – prowadzący rozdaje dzieciom aniołki, zawieszane na nitce. Poleca, aby dzieci dmuchał na aniołki silnym strumieniem powietrza, tak aby postacie jak najdłużej odchyłały się od pionu. Wdech nosem, wydech ustami.
4. Zabawa „Gwiazdki” – Dzieci kładą na otwartej dłoni papierowe gwiazdki i silnym strumieniem powietrza zdmuchują. Zawsze pamiętamy o prawidłowym torze oddechowym.

Ćwiczenia prawidłowego sposobu połykania (tzw. dojrzałego) oraz poprawnej pozycji spoczynkowej języka

1. Zabawa „Obiad misia” (gimnastyka narządów artykulacyjnych) – prowadzący prezentuje określone ćwiczenia, a dzieci ja naśladują:
jedzą – układają dłonie w kształcie miseczki, wysuwają język z buzi, wykonują ruchy naśladujące wylizywanie. Język pracuje w układzie od dołu do góry, chowając język do wałka dziąsłowego za górnymi zębami i w ten sposób udają przełykanie kęsa.
2. Zabawa „Język na defiladzie” (gimnastyka narządów artykulacyjnych) – dzieci wykonują gimnastykę języka:
 - poruszają rytmicznie językiem pomiędzy górnym a dolnym wałkiem dziąsłowym,
 - malują kropeczki czubkiem języka na podniebieniu górnym,
 - oddychają nosem przy szeroko otwartych ustach z językiem ułożonym na wałku dziąsłowym za górnymi zębami,
 - połykają ślinę z czubkiem języka uniesionym do podniebienia przy lekko otwartych ustach.

Powyższe ćwiczenia można stosować jako elementy przerw śródlekcyjnych, łączyć z formami edukacyjnymi prowadzonymi przez nauczycieli. Jednak należy pamiętać, że z pozoru „zabawowe” formy są poważnym oddziaływaniem na sferę mowy, budowy aparatu artykulacyjnego i oddechowego.

Pomysły zaczerpnięte z książki: Romana Sprawka i Joanna Graban: „Logopedyczne zabawy grupowe” oraz własnego warsztatu terapeutycznego.

Neurologopeda
Dominika Omelańczuk